

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Biskupia 4. Telefon: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2—3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Administracja czynna od godz. 9¹/₂—3¹/₂ popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 12—1 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Biskupia 4. Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 3 zł, z odbiorem w administracji 2 zł. 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetryowy przed tekstem—75 gr., w tekście 60 gr., za tekst—30 gr., kronika redak., komunikaty—10 gr. za mm. Jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagranicą 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

PROBLEM PRACY na wsi wileńskiej.

Problem pracy powstaje w całej pełni jako skutek nadmiaru zdolnych do pracy rąk robotniczych. Na wsi wileńskiej, upośledzonej na wszystkich odcinkach życia społeczno-gospodarczego, problem ten występuje silniej niż w jakichkolwiek innych polach kraju.

Pomimo, że na Wileńszczyźnie zagęszczenie ludności na jednostkę powierzchni jest po Polesiu najniższe w całym Państwie, jednakże wskaźniki stanu ekonomicznego naszego województwa są niewspółmiernie niższe, niżby to wynikało ze stosunku zagęszczenia ludności. Wykazują to wymowy nie dane, zawarte w jednej z prac społeczno-gospodarczych Biblioteki Puławskiej¹⁾. Według tej pracy ważniejsze wskaźniki stanu ekonomicznego są następujące:

Województwo	Ludność na km. ²	W tem ludność miejskiej	W tem ludność wiejskiej	Stacya kolejowa na 100 km. ²	Stacya kolejowa na 100 km. ²
Polska	82,7	22,5	27,2	12,1	9,5
Wileńskie	44,1	9	20,7	1,8	2,1
Nowogr.	45,6	4,5	9,7	3,1	1,4

Również w niespółmiernym stosunku do zagęszczenia ludności znajduje się produktywność rolnictwa wileńskiego. Produkcyjność rolnictwa na 100 ha użytych w przeliczeniu na tonny zboża, wynosi:

Województwo	Ziemie orne	Mleko	Zwierzęta trz. i chlewnie	Zwierzęta bydła	Owce	RAZEM	Wartość tys. złotych.
Polska	82,4	36,0	18,3	6,5	0,6	143,8	47,7
Wileńskie	27,9	18,9	11,8	3,6	1,2	63,4	21,6
Nowogr.	56,6	24,8	15,2	4,4	1,3	102,3	34,1

Wartość produkcji rolnictwa Wileńszczyzny jest najniższą w całej Polsce. Na 100 ha użytków rolniczych wynosi około 21,6 tys. złotych. Czyli, produkcja Wileńszczyzny stanowi zaledwie 46 proc. średniej wartości produkcji całej Polski, podczas, gdy średnie zagęszczenie ludności na Wileńszczyźnie stanowi około 53 proc. średniego zagęszczenia w Polsce.

Zestawienia powyższe, charakteryzujące stan gospodarki rolnictwa wileńskiego naszego województwa, wykazują niezbicie, jak bardzo niepomysłne są warunki gospodarowania skoro taki stan rzeczy istnieje; skoro praca rodzin rolniczych na Wileńszczyźnie daje najniższe możliwe możliwości egzystencji. W jakim stopniu wartość produkcyjna rolnictwa wileńskiego Wileńszczyzny, przypadająca na 1 mieszkańca, jest mniejsza od średniej dla Polski, możemy stwierdzić, dokonując odpowiednich obliczeń.

Średnie zagęszczenie ludności na 100 ha użytków rolniczych wynosi w Polsce 105 osób, w województwie wileńskim — 73, w nowogródzkim — 76. Jeżeli przez liczby te podzielimy odpowiednie wartości produkcji rolniczej, uwidocznione w zestawieniu powyższym, to wartość produkcji rolniczej na 1 mieszkańca otrzymamy przeciętnie: w Polsce—477 złotych, na Wileńszczyźnie — 295 zł. i w województwie nowogródzkim — 448 zł. A więc przeciętny drobny rolnik wileński musi kontentować się przesyłką 1,5 razy mniejszą produktywnością swego warsztatu niż przeciętny rolnik w Polsce.

Wskutek tego możność wyżywienia się rodzin rolniczych jest również w odpowiednim stosunku mniejsza. A jeżeli przytem weźmiemy pod uwagę, że możność zarabkowania poza gospodarstwem rolnym, w obecnych warunkach, całkowicie nie istnieje, że biedne i nieliczne miasta nasze nie stanowią żadnej atrakcji dla szukającego chleba i pracy, to groźny stan ekonomiczny wsi wileńskiej, ściśniętej w kleszczach nędzy, staje się aż nadto widoczny.

W tych to warunkach wieś wileńska zmuszona jest wegetować. Rodziny rolnicze nie mogą wyżyć się ciężaru zbędnych rąk robotniczych muszą je utrzymywać, chociaż dla gospodarstwa stanowią one balast, utrudniający jakikolwiek postęp.

Dla normalnego funkcjonowania, w naszych warunkach, gospodarstw rolnych na ogólnej powierzchni około 1.700.000 ha użytków rolnych na Wileńszczyźnie, licząc po 47 dni pracy na ha²⁾, niezbędnym jest około 80 mil. dni pracy. Około 400.000 ha obszaru użytków rolnych większej własności, pochłania najwyżej 20 mil. dni pracy. Resztę, to jest 1.300.000 ha, przypadających na gospodarstwa włościańskie (poniżej 50 ha), normalnie biorąc, wymaga około 60 mil. dni pracy. Tymczasem ludność wiejska Wileńszczyzny, wynosząca ponad 1 mil. osób, może dać około 100 mil. dni pracy. Czyli, nadwyżka rąk robotniczych, obciążająca gospodarstwa włościańskie i mogąca dać około 20 mil. dni pracy, stanowi 200.000 osób. Przyjmując 6 osób na gospodarstwo wyniesie to ponad 33.000 rodzin rolniczych.

Tak mocne przeciążenie gospodarstw włościańskich nadmiarem rąk robotniczych, stanowi żywy problem wsi naszej — problem pracy. Jedynie tylko zatrudnienie tej nadwyżki rąk robotniczych i stworzenie odpowiednich warunków pracy dla kawałka chleba, może odciążyć gospodarstwa rolne, może zapewnić im odpowiednie drogi postępu. Bez rozwiązania tego problemu, o który rozbijają się wszelkie poczynania nad podniesieniem produktywności gospodarstw włościańskich, nie można podnieść dobrobytu naszej wsi.

Jeżeli inne dzienne państwa stoją wobec nadmiaru rąk robotniczych, wobec bezrobocia, przedewszystkiem ludności miejskiej, to Wileńszczyzna w jeszcze większym stopniu staje wobec nadmiaru rąk robotniczych w rolnictwie. Problem ten na szczególną zasługuje uwagę ponieważ rolnictwo Wileńszczyzny, które dotychczas było uważane za najpojemniejsze środowisko przyrostu ludności, obecnie już tą ludnością jest przeciążone i to nie w mniejszym stopniu aniżeli miasta uprzemysłowione województw Państwa.

¹⁾ Dr. M. Sowiński. Rolnictwo włościańskie w zarysie statystyczno-terytorjalnym. Warszawa 1933.

²⁾ Badania nad opłacalnością gospodarstw włościańskich. Warszawa 1933.

Przed wyborami do Reichstagu. Jedyna lista.

BERLIN. (Pat.) Komitet Wyborczy Rzeszy przyjął jedną przedstawioną listę wyborczą stronnictwa na-

Hindenburg zrezygnuje na rzecz Hitlera?

PARYŻ. (Pat.) Berliński korespondent „Petit Parisien” donosi, że możliwa jest bliska rezygnacja prezydenta Hindenburga ze stanowiska prezy-

rodowo-socjalistycznego na której figuruje 685 nazwisk kandydatów do Reichstagu.

denta Rzeszy na rzecz Hitlera po plebiscycie.

Przyszły Reichstag opracuje bezwzględnie projekt nowej konstytucji.

Rozenberg mówi

o ucisku... w Polsce mniejszości niemieckiej.

BERLIN. (Pat.) W berlińskim pałacu spotkaniowym odbyło się wczoraj zgromadzenie na rodowo-socjalistyczne, na którym szef hitlerowskiego urzędu spraw zagranicznych Rozenberg wygłosił przemówienie.

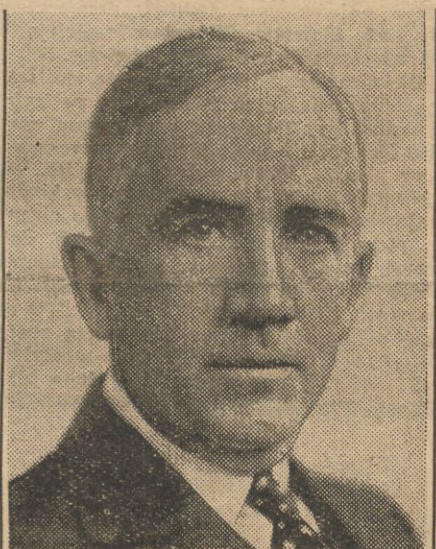
Mówca zaznaczył, że po rewolucji narodowej opuścił Niemcy 50.000 emigrantów. Walka ich przeciwko Niemcom musi być bra-

państw obcych usiłowały sparaliżować akcję Niemiec wobec marksizmu. Szaleństwo solidarności międzynarodowej zostało rozbita o ideę solidarności wszystkich Niemców.

Następnie Rozenberg mówił o rzekomej prześladowaniu mniejszości niemieckiej w Polsce, wreszcie zapewnił, że Niemcy chcą kontynuować przyjazne stosunki z Rosją Sowiecką.

Norman Davis opuszcza Europę.

Prezjdum Konferencji Rozbrojeniowej zbierze się 9 b. m.

NORMAN DAVIS.

GENEWA. (Pat.) Przewodniczący konferencji rozbrojeniowej Henderson ogłosił dziś komunikat, w którym zaznacza, że postanowił utrzymać da-

te 9 listopada dla posiedzenia prezydium konferencji, gdyż różne trudności materialne uniemożliwiły przyspieszenie tego posiedzenia.

Delegat Stanów Zjednoczonych Norman Davis, zgodnie z otrzymanymi wczoraj z Waszyngtonu instrukcjami, postanowił opuścić jutro Genewę i po krótkim pobycie w Paryżu uda się do Waszyngtonu. W najbliższym otoczeniu Normana Davisa wyjazd ten jest komentowany w ten sposób, że w obecnej swej fazie problem rozbrojenia przybrał charakter wybitnie europejski i Europa sama musi zdecydować, czy wysiłki rozbrojenia mogą być obecnie kontynuowane. Stany Zjednoczone, podobnie jak i Japonia, nie są tem zainteresowane.

W Gniewie pozostaje drugi delegat Stanów Zjednoczonych Wilson, który będzie śledził rozwój wypadków i uczestniczył w pracach prezydium i komisji głównej.

Vandervelde modyfikuje doktryny socjalistyczne.

BRUKSELA. (Pat.) Przywódca II międzynarodówki Vandervelde zamieścił w „Le Peuple” rewelacyjny artykuł, zawierający rewizję dotychczasowych doktryn socjalistycznych.

Vandervelde zmienia stosunek do

militaryzmu i natrójizmu, nakazując iść za przykładem socjalistów austriackich.

W wypadku najazdu niemieckiego socjaliści — jak zapowiada Vandervelde — staną do walki.

Gabinet Alberta Sarraut.

W pierwszym rzędzie (od lewej): pp. Georges Bonnet, Mistrler, de Monzie, Albert Sarraut, Dalimier. — W drugim: pp. Laurent-Eynac, Queuille, Paul-Boncour, Pierre Cot. — W trzecim rzędzie: pp. André Marie, Abel

Gardey, Lisbonne, Stern, Daladier, Auguste Brunet, de Tesson. — W czwartym: pp. Marcombes, Paganon, Guy La Chambre, Maxence, Bibie, Le Gorgeu.

Katastrofy samolotowe.

PARYŻ. (Pat.) W pobliżu Etobon wydarzyła się katastrofa samolotowa. Mianowicie samolot 3-motowowy, utrzymujący komunikację na linii Bazylea—Paryż, spadł na zalesiony pagórek. W katastrofie tej ponieśli śmierć 1 pasażer i telegrafista. Pilot i drugi pasażer odnieśli ciężkie rany.

PARYŻ. (Pat.) „Echo de Paris” przynosi bliźsze szczegóły tragicznej katastrofy trójmotowego samolotu, „Blarritz”, która pociągnęła za sobą śmierć słynnego lotnika kpt. Verneuil'a i jego 2 towarzyszy. Lotnicy przybyli do Dijon w sobotę i zdecydowali się w poniedziałek rano wylecieć do Paryża,

pomimo niepomyślnej prognozy meteorologicznej. O godzinie 10.13 „Blarritz” pozostał z lotnikiem w komunikacji radiowej, później jednak kontakt przetrwał się. O godzinie 10.16 mieszkańcy miejscowości Blasy-Le-Bas zobaczyli samolot, przelatujący nad górami, który nagle zaczął spadać. Pośpieszono na miejsce, gdzie spadł samolot i stwierdzono, że aparat uległ zupełnemu strąskaniu. Pod szczątkami jego znaleziono zwłoki Verneuil'a, radiotelegrafisty i mechanika. Przy puszczeniu, że katastrofa nastąpiła wskutek zbyt niskiej temperatury, co spowodowało złe funkcjonowanie motoru.

Kronika telegraficzna.

— W jednej z kopalń złota w Johannesburgu zostało zasypanych 6 robotników.

— Nieznani sprawcy dokonali włamania do muzeum ordynacji Krasieńskich przy ul. Okólnik. Złodzieje do wnętrza muzeum dostali się przez usunięcie tafli szklanej w górnej kopule. Skradziono szereg wartościowych rzeczy.

— W gmachu poselstwa w Hadze nastąpiło uroczyste otwarcie Izby Handlowej Holendersko-Polskiej.

— Pewien bezrobotny z Sosnowca podczas nielegalnego wydobycia węgla został zasypany odłamkami, kt. oderwały się ze ściany.

Nowy Komisarz Generalny Ligi Narodów w Gdańsku.

Nowomianowany Komisarz Generalny Ligi Narodów w Gdańsku, irlandczyk Sean Lester.

Zniesienie Izby P.H. w Bydgoszczy.

WARSZAWA. (Pat.) W „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej” w Nr. 87 z dnia 31 października ogłoszone zostało rozporządzenie ministra przemysłu i handlu z dnia 28 bm. na mocy którego została zniesiona Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy. Rozporządzenie ustala podział terenu byłej Izby bydgoskiej pomiędzy Izby Przemysłowo-Handlowe w Poznaniu i Gdyni. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 listopada rb.

Wybryk natury.

PORTO ALLEGRE. (Pat.) Donoszą z Belem w stanie Para o urodzeniu się 2 dzieci o jednym wspólnym korpuse, mającym dwie głowy na przeciwnych stronach. Zrosnięte dzieci są obojga pięci. Każde ma 2 ramiona, 2 płuca, 2 nerki, ale oboje mają jeden żołądek i jedno serce. Pośrodku korpusu dzieci mają nogi. Identyczne monstrum ludzkie urodziło się w Paryżu przed 40 lat. Żyło on dzięki opiece najbliższych lekarzy 3 miesiące. Ciężkie jest, że dziewczynka odżywała się normalnie, gdy jej braciśzek jest prawdziwym pasyżem i nie chce ssać, żyjąc kosztem siostry.

Dieci oddychają równocześnie, lecz nie śpią oboje równocześnie; gdy jedno usypia, drugie w tym czasie budzi się. Fenomenalne dzieci są obiektem studiów i obserwacji profesorów szkoły medycznej w Para.

GIEŁDA WARSZAWSKA. WARSZAWA. (Pat.) Londyn 28.17 — 28.14 — 28.29 — 28.01. Nowy York kabel 5.95 — 5.98 — 5.92. Paryż 34.86 — 34.95 — 34.77. Szwajcaria 172.52 — 172.95 — 172.09. Berlin w obr. nieof. 121.58.

Dolar w obr. pryw. 5.25. Rubel 4.70.

EUGENJA KOBYLEŃSKA
ŚWIAT W SZKOLE
(pamiętnik nauczycielki)
Książka ta wyszła już z druk. „Lux” i jest do nabycia w księgarniach w Wil. Skład główny w księg. Św. Wojciecha CENA 3.50.

Najważniejszą spółdzielczą instytucją bankową w Polsce jest

Centralna Kasa Spółek Rolniczych

Istniejąca od roku 1909 i działająca na całym obszarze Rzeczypospolitej.

C. KASA daje całkowitą pewność zwrotu wkładów i NAJWYŻSZE OPROCENTOWANIE;

zużytkowuje wkłady z wielką korzyścią dla interesów kraju, gdyż wspiera kredytem najliczniejszą rzeszę wytwórców — drobnych rolników, a temsamem łagodzi skutki kryzysu rolniczego

SKŁADAJĄC SWE OSZCZĘDNOŚCI W CENTRALNEJ KASIE OTRZYMUJEMY NIETYLKO KORZYŚĆ DLA SIEBIE, ALE SŁUŻYMY TAKŻE I SPRAWIE PUBLICZNEJ.

OSZCZĘDZAJ W CENTRALNEJ KASIE!

WILNO, MICKIEWICZA 28, TEL. 13-65.

Uprawnienia administracji brytyjskiej w Palestynie

JEROZOLIMA. (Pat.) W dniu 31 października r. b. proklamowany został w całej Palestynie akt gwarantujący, że emigranci żydowscy doprowadzeni będą do Palestyny, rząd egipski zezwolił emigrantom żydom, przybyłym na statku „Polonia” wyładować w Port Said i udać się do Palestyny drogą lądową.

LONDYN. (Pat.) W związku z obowiązującym od dziś w całej Palestynie stanem oblężenia administracja brytyjska ma prawo aresztowania, sądenia oraz deportowania

osób zakłócających spokój publiczny bez rozprawy sądowej, w trybie doraźnym. Wprowadzona została cenzura prasy i cenzura listów. Wszelkie ograniczenia co do wysadzania pasażerów, jak również kontrola całego transportu na lądzie, morzu i powietrzu.

WŁÓW. (Pat.) W związku z wczorajszymi zajęciami na Walech Gubernatorskiej policja przytrzymała 20 osób, z czego jedną osobę zwolniono, jedną odstawiono do szpitala, a 18 przekazano władzom sądowym.

Ze względu na to, że wśród zatrzymanych 6 osób zamieszkiwało w Ukraińskim Domu Akademickim, zaś trzy w Bursie Ukraińskiej przeprowadzono rewizję w obu tych instytucjach. Ponadto przeprowadzono rewizję w

mieszkaniach osób zatrzymanych. W Bursie zatrzymano 40 osób, z czego 30 zwolniono, 10 zaś odesłano do aresztu policyjnego. W Ukraińskim Domu Akademickim przytrzymało 3 osoby, oddawna poszukiwane przez policję. Wszelkich odstawiono do aresztów policyjnych dla przesłuchania. W czasie rewizji w Ukr. Domu Akadem. znaleziono sześć wydawnictw nielegalnych OUN, rewolwer, naboje i sztylet. Dochodzenie trwa.

Aresztowania we Lwowie.

